

מיהו המנהיג הראוי?

יום פטירת דוד בן גוריון (ו' בכסלו תשל"ד, 1973)

רקע

דוד בן גוריון היה אחד המנהיגים הבולטים והחשובים ביותר בעם היהודי. עם קום המדינה הוא היה ראש הממשלה הראשון ושר הביטחון. בתפקידים אלה הוא כיהן 13 שנים.

בפעילות זאת נדון בשאלות הבאות:

- א. מה הן התכונות החשובות למנהיגים במדינה וגם בחברת הילדים?
- ב. מי הם מנהיגים ראויים?

הפעילות

בספרו **בן גוריון - האיש מאחורי האגדה*** כתב ההיסטוריון מיכאל בר-זוהר שכבר בגיל 18 היה בן-גוריון מסוגל להביס בנאומיו כל נואם אחר. יכולת השכנוע שלו הייתה כה חזקה, עד שכבר בגיל זה הצליח לסחוף אחריו אנשים רבים, והיה לו קהל מעריצים גדול. אם כן, אחת מתכונות המנהיגות של דוד בן גוריון הייתה היכולת לשכנע רבים ולסחוף אותם ללכת אתו בדרכו.

א תכונות של מנהיגים

אילו תכונות, לדעתכם, דרושות למנהיגים?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

לפניכם ציוני דרך בחייו של בן גוריון. אילו תכונות של מנהיגות הוא גילה בכל שלב? תוכלו להיעזר ברשימת התכונות שהצעתם בשאלה הקודמת, וגם בתכונות שלפניכם:

יכולת שכנוע, נחישות, אומץ, דבקות במטרה, מתן דוגמה אישית.

ציון דרך 1:

דוד בן גוריון נולד בפולין בשנת 1886. הוא קיבל חינוך יהודי דתי ב"חֶדֶר"* ולמד שפות ולימודים כלליים ממורים פרטיים. כשהיה בן 12 מתה אמו. בגיל 14 ייסד עם נערים בני גילו את אגודת "עזרא", אשר חברה התחייבו לדבר רק עברית.**

תכונות המנהיגות של דוד בן גוריון: _____

ציון דרך 2:

בגיל 20 החליט בן גוריון לעלות לארץ-ישראל (אז עוד לא הייתה מדינה), עם חברו שהגיע מארץ-ישראל לביקור בפולין. לאחר שהגיע ארצה, בשנת 1906, עבד בפרדסים, הכשיר קרקע, סיקל אבנים ונטע עצים. אך הוא לא התיימש מן העבודה הקשה, ועל אף שחלה שוב ושוב במחלת הקדחת.

תכונות המנהיגות של דוד בן גוריון: _____

ציון דרך 3:

בשנת 1915, בזמן מלחמת העולם הראשונה, גירשו התורכים (ששלטו אז בארץ) את בן גוריון ביחד עם מנהיגים אחרים של היישוב היהודי. בימים אלה הוא שהה בחו"ל ופעל משם למען ארץ-ישראל. בשנת 1918, לאחר שהבריטים כבשו את הארץ, הוא חזר לארץ-ישראל.

תכונות המנהיגות של דוד בן גוריון: _____

ציון דרך 4:

בשנת 1935 נבחר בן-גוריון לתפקיד יושב ראש הסוכנות היהודית. היה זה הגוף שהנהיג את היישוב היהודי בארץ-ישראל בשלטון הבריטי ובכל מדינות העולם. הבריטים התנגדו לעלייה של יהודים לארץ-ישראל, ובן גוריון נאבק בהם: הוא הגביר את העלייה והרחיב את ההתיישבות היהודית בארץ. עם זאת, במלחמת העולם השנייה הוא סייע לבריטים במלחמתם בגרמנים.

תכונות המנהיגות של דוד בן גוריון: _____

** חֶדֶר - 'תלמוד תורה', בית ספר יהודי דתי לילדים קטנים ללחמיוד קריאה, כתיבה ותורה.

ציון דרך 5:

בה' באייר בשנת תש"ח (1948) הכריז בן גוריון על הקמת מדינת ישראל. עם הכרזת המדינה היה ראש הממשלה הראשון של מדינת ישראל ושר הביטחון שלה. הודות לאומץ לבו ולכושר מנהיגותו ניצחה מדינת ישראל הצעירה במלחמת העצמאות ובקליטת המוני עולים בשנות ה-50 (של המאה ה-20).

תכונות המנהיגות של דוד בן גוריון: _____

ציון דרך 6:

בשנת 1953 התפטר בן גוריון מתפקידיו בממשלה, ובחר להתיישב בנגב בקיבוץ שדה-בוקר. בן-גוריון שנחשב אבי ההתיישבות בנגב, והוא האמין שבזכות הדוגמה האישית שנתן, ילכו רבים בעקבותיו.

תכונות המנהיגות של דוד בן גוריון: _____

ציון דרך 7:

בן גוריון מצא תמיד זמן לענייני רוח. במשך שנים רבות קיים בביתו חוג ללימודי התנ"ך, שבו ראה ביטוי לערכיו של עם ישראל.

תכונות המנהיגות של דוד בן גוריון: _____

ג תכונות לא ראויות למנהיגים

מה דעתכם: האם יש תכונות שאינן ראויות למנהיגים? ציינו שלוש תכונות כאלה.

1. _____
2. _____
3. _____

ד מיהי המנהיגה הראויה?

גלי ושיר, שתיהן מועמדות לתפקיד **יושבת ראש מועצת התלמידים**. גלי תלמידה לא טובה כל כך וספורטאית בינונית, אבל היא חברה טובה, שתמיד מוכנה לעזור ולהקשיב לחברים. שיר היא תלמידה מצטיינת, והיא זכתה באליפות בית-הספר בריצה ובקפיצה לרוחק. אבל ילדים מתלוננים עליה: היא מארגנת חרמות על ילדים חלשים ממנה, למסיבות שלה היא לא מזמינה ילדים 'לא מקובלים', והיא גם משליטה טרור בכיתה: מחליטה איפה ומתי יתקיימו מסיבות, מה צריך ללבוש, ואיך צריך להתנהג.

- במי משתיהן הייתם בוחרים לתפקיד יושבת ראש **מועצת התלמידים**? מדוע?

טבלת התכונות החשובות למנהיגים בחברת הילדים

1. בטבלה שלפניכם יש רשימת תכונות של תלמידים, הרוצים להציג את מועמדותם לתפקיד יושב/ת ראש מועצת התלמידים.

2. אילו תכונות, לדעתכם, חשובות למנהיגים? סמנו אותן בטבלה, והסבירו מדוע הן חשובות.

3. הציגו לכיתה את הטבלה שמילאתם, ובחרו במשותף את שלוש התכונות הנדרשות ביותר למנהיג/ה.

תכונות	סיבות חשובה מאוד	תכונה חשובה	תכונה לא חשובה	תכונה לא רצויה	סיבות (הסבר)
בעל/ת הישגים גבוהים בלימודים					
ספורטאית/ מצטיינת/ת					
מראה נאה					
קובע/ת איך צריך להתנהג					
חברותי/ת					
אופנתית/ת					
אהובה על חבריו/ה					
נדיב/ה, מתחשב/ת, עוזר/ת					
בעל/ת יכולת שכנוע					
יוזם/ת ומוביל/ה					